55 cm gylyje rasta 1841 m. kaldinta Rusijos imperatoriaus Nikolajaus I varinė „3 kapeikų sidabru“ moneta.

Šurfe 2 1,5–1,65 m gylyje skirtingose šurfo vietose fiksuotas nuo 5 iki 15 cm storio suklotų žabų sluoksnis. Jo apatinėje dalyje rastos 3 keturkampio skersinio pjūvio geležinės vinys. Dvi vinys fabrikinės gamybos (štampuotos), viena – kaltinė. Po žabų sluoksniu, daugmaž 1,65–1,7 m gylyje rastas 10–20 cm storio pilko smėlio su negausiomis plytų duženomis sluoksnis. Iškart po juo atsidengė daugmaž 10 cm storio šlyno sluoksnis su pavieniais labai smulkiais degėsiais, smulkiomis plytų duženomis, perpuvusių žabų likučiais. Po šlynu rastas įžemis – nejudintas molis. Šurfo gylis siekė 2,2 m. Šurfo 2 tyrimų duomenys leidžia apytiksliai rekonstruoti kelio, ėjusio nuo Raudondvario dvaro sodybos periferine V kryptimi, palei gilų Pašlaitės upelio slėnį, įrengimo eigą. Iš pradžių (veikiausiai XVII–XIX a.) čia būta paprasto lauko keliuko, ėjusio drėgnu upelio slėnio P pakraščiu. Šis keliukas buvo sunkiai pravažiuojamas, todėl bandyta gerinti jo būklę, pilant statybines šiukšles, o besiformuojančiose duobėse klojant žabus. XIX a. ar XX a. I pusėje čia buvo supiltas gana storas (apie 40 cm) plytų duženų sluoksnis, ant kurio užpiltas 10–15 cm storio žvyro sluoksnis. Galiausiai tarybiniu laikotarpiu kelias buvo paaukštintas, supilant papildomą daugiau nei 50 cm storio žvyro su priemoliu bei švaraus žvyro sluoksnį ir išasfaltuotas.

Pilies gatvėje galėjusio būti senojo akmenų grindinio pėdsakų neaptikta. Apie čia buvusius grindinius nieko negalėjo pasakyti ir apklausti vietos gyventojai. Veikiausiai čia, periferinėje dvaro sodybos zonoje, kelias nebuvo grįstas akmenimis, kitaip, nei privažiavimai prie dvaro R, reprezentacinėje dvaro sodybos pusėje.

Raudondvaris Manor complex

In 2012, a field evaluation (10 test pits (Fig. 1), a total of 24.75 m^2) was conducted on the grounds and visual protection zone of the former Raudondvaris Manor complex (Kaunas District, Central Lithuania). The territory at the site of Pilies Street and on both sides of it was badly damaged by digging in the 20th century in laying various utility lines (communications, power, water, heating, and gas networks) and in creating melioration systems. No valuable, undisturbed cultural layer was discovered at the excavation sites. Only isolated 19th–20th-century finds were discovered. An 1841 Russian Empire Nicholas I copper ‘silver 3 kopeck’ coin was found in test pit 8. Old road layers with a brushwood causeway at the bottom were recorded in test pit 2.

Manvydas Vitkūnas,
Bronius Dakanis

Rudaminos smuklės pastato kiemas

2012 m. liepos mėnesį ISS atliko žvalgomuosius tyrimus Rudaminos smuklės pastato (UK 1771) (Vilniaus r., Rudaminos sen., Vilniaus g. 3) kieme, suprojektuotos vandentiekio trasos vietoje. Rudaminos gyvenvietė rašytiniuose šaltiniuose minima nuo 1377 m. Rudaminos smuklė, priklausiusi bažnyčiai, pastatyta XVIII a., rekonstruota XIX a. antroje pusėje, o iš dalies – dar ir XX a. antroje pusėje. Smuklės pastato aplinkoje ir visame Rudaminos miestelyje archeologiniai tyrimai anksčiau nebuvo vykdomi. Tyrimų metu ištirti du šurfai (šurfas 1 – 4 m^2; šurfas 2 – 5 m^2). Bendras ištirtas plotas – 9 m^2.

Šurfe 1 iškart po velėna atsidengė 20–28 cm storio juodos humusingos žemės sluoksnis, susiformavęs šioje vietoje ilgą laiką buvus daržui. Šiame sluoksnyje rastos kelios keramikos šukės ir viena stiklinio indo šukė. Ankstyviausia yra XVI–XVII a. datuojama keramikos šukė (dubens pakraštėlis) su žalios glazūros fragmentais. Taip pat rasta XIX–XX a. pradžia datuojama keramikos šukė, iš abiejų pusių dengta gelsvai žalsva glazūra, porcelianinio indo (arbatinuko dangtelio?) šukė, datuojama irgi XIX–XX a., XX a. I pusės žalsvo skaidraus stiklo šukė ir kelios žiestų puodų šukės su gausiomis stambiomis granito priemaišomis. Šios šukės priskirtinos vadinamajai tradicinei kaimo keramikai ir gali būti plačios chronologijos – nuo viduramžių iki XX a. pradžios. Taip pat rasti keli smulkūs gyvulių kaulų fragmentai. Po juodos permaišytos žemės sluoksniu 20–28 cm gylyje atsidengė įžemis – geltonas smėlis.

Šurfe 2 iškart po velėna atidengtas permaišytos pilkos žemės sluoksnis su geltono smėlio intarpais. Tik šurfo PV kampe 50–60 cm gylyje buvo pasiektas nepermaišytos žemės sluoksnis.

1 pav. Rudaminos smuklės pastatas. M. Vitkūno nuotr.
Fig. 1. The Rudamina inn building

Permaišytame sluoksnyje rastas tinko fragmentas, fabrikinės gamybos geležinė vinis, 3 nedatuojamos smulkios keramikos šukės bei paukščio kaulas. Buvusios smuklės pastate gyvenantis Hendrikas Šablinskis informavo, kad šioje vietoje tarybiniu laikotarpiu buvo iškasta tranšėja miestelio komunaliniams tinklams, čia įrengti vamzdynai. Buvo nuspręsta šioje vietoje pasie-

2 pav. Šurfas 1 iš PV. M. Vitkūno nuotr.
Fig. 2. Test pit 1, as seen from the SW

kus 60–70 cm gylį, giliau nekasti, o šurfo PV kampe nuo P sienelės padaryti 1 m² dydžio išpjovą, siekiant įsitikinti, ar šioje vietoje yra išlikęs kultūrinis sluoksnis bei nustatyti, kokiame gylyje yra įžemis. Išpjovos PV pusėje fiksuotas 35–40 cm storio juodos permaišytos humusingos žemės su žvyro priemaišomis sluoksnis, kuriame aptiktos dvi plačios chronologijos vadinamosios tradicinės kaimo keramikos šukės, XIX–XX a. pradžia datuojama skaidraus stiklo šukė su gamintojo monogramos fragmentais, XIX–XX a. pradžios rašymui skirtos grifelinės lentelės fragmentas, neskaidraus stiklo šukė – XVII a. datuojamo butelio kaklelio dalis, XX a. porcelianinės lėkštės fragmentas, puoštas plačia mėlyna juosta ir plonomis aukso spalvos juostelėmis. Visi radiniai rasti permaišytame sluoksnyje. 1,15–1,2 m gylyje pasiektas įžemis – geltonas smėlis.

Rudaminos smuklės vidiniame kieme, planuojamos vandentiekio trasos vietoje buvęs kultūrinis sluoksnis yra neintensyvus, susidaręs XVII–XX a. Jis yra visiškai permaišytas šioje vietoje užsiimant daržininkyste, o dalyje sklypo dar ir perkastas, XX a. antrojoje pusėje kasant tranšėją miestelio komunikacijoms. Atlikus tyrimus buvo konstatuota, kad planuojami vandentiekio trasos tiesimo uždaru požeminiu būdu 2 m gylyje darbai paveldosauginiu požiūriu yra nežalingi ir leistini.

The courtyard of the Rudamina inn building

In 2012, a field evaluation was conducted in the courtyard of the Rudamina inn building (Vilnius District, E Lithuania) (Fig. 1). Two test pits (a total of 9 m²) were excavated (Fig. 2) and a cultural layer that was not rich and had formed during the 17th–20th centuries was found. Finds dating to the 16th/17th–20th century were discovered (sherds of household pottery, part of a slate writing tablet, part of the neck of a glass bottle, etc.).

Manvydas Vitkūnas,
Bronius Dakanis

Veprių dvaro sodybos fragmentai ir dvarvietė

2012 m. spalio mėnesį ISS atliko žvalgomuosius archeologinis tyrimus Vepriuose (Ukmergės r., Veprių sen.), dviejų kultūros paveldo objektų – Veprių dvaro sodybos fragmentų (UK 813) ir Veprių dvarvietės (UK 16270) teritorijose. Čia buvo planuojami Veprių miestelio vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų statybos darbai. 1998 m. žvalgomuosius tyrimus Veprių dvarvietės teritorijoje atliko Jonas Stankus. Ištirti 8 šurfai (iš viso – 32 m²), aptiktas iki 50 cm storio kultūrinis sluoksnis su griuvenomis. Sluoksnyje rasta plytų duženų, žiestos keramikos, neglazūruotų ir glazūruotų koklių fragmentų. Radiniai datuojami XVI–XVII a. (*ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 383–384; Zabiela G., Veprių valsčiaus senovės bruožai, *Vepriai*, V., 2010, p. 62–63). Veprių dvaro sodybos fragmentų teritorijoje archeologiniai žvalgymai anksčiau nebuvo atliekami.

Veprių dvarvietė datuojama XVI–XVIII a. Dvaras buvo įsikūręs aukštame (iki 10 m aukščio) Geležės upelio kairiajame krante. Dvarvietės P dalyje yra apie 70x50 m dydžio ir iki 2 m aukščio pakiluma, kurioje gausu plytų mūro griuvenų. Š dalis ilgą laiką buvo dirbama. Daržuose pastebima puodų šukių, koklių fragmentų. Dvarvietės R dalyje yra nedidelis parkas. Ši vieta, vietos gyventojų vadinama „Veprių pilia-